

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkivüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

Felelős szerkesztő:
FEKETE LÁSZLÓ DR.
budapesti kir. közjegyző.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, II., Margit-körút 5/a. Tel. T. 123—58.

TARTALOM.

- Szemerjay—Petrán Tibor dr. budapesti kir. közjegyző: Törvény a jelzálogról.
Sziráky László dr. budapesti kir. közjegyző-helyettes: A valorisatio törvényjavaslat.
Közlemények.
Judicatura.

Törvény a jelzálogjogról.

A különböző törvényes rendelkezésekben s főleg a fejlődő élet követelményeinek megfelelően e rendelkezéseket kiegészítő bírói gyakorlatban elszórtan található jogszabályok egységes kodifikációjaként, mint az 1927. évi XXXV. törvénycikk került törvénytarunkba a jelzálogjogról szóló törvény, amely az eddig érvényben volt jogszabályok mellett teljesen új, a magyar jogéletben eddig nem szereplő jogintézményeknek adott törvényes alapot. Akik a jogszabályok tágabb keretű, kodexszerű csoportosításának hívei, azok a jelzálog jog szabályozását az általános polgári törvénykönyv keretében szivesebben látták volna, ahogyan a régi és a modern európai jogalkotás a jelzálogjogot majdnem kivétel nélkül az általános magánjogi kodexbe illesztette bele s ezt az álláspontot tette magáévá polgári törvénykönyvünknek valamennyi tervezete is. Mivel azonban vajmi kevés a remény arra, hogy polgári törvénykönyvünk belátható időn belül a törvény erejével éreztesse szabályozó hatását az ennek hiányában természetszerűen fennálló jogbizonytalanság terén, a jelzálogjognak külön törvényi szabályozását örömmel kell fogadnunk azért is, mivel új jogintézményekkel a jelzáloghitel mobilitását biztosította, ami gazdasági nézőpontból kétségtelenül nagy előnyökkel fog járni s a tőkét a jelzáloghitel keretében való nagyobb arányú elhelyezkedésre fogja serkenteni.

Annak az igazságügyi kormányzat részéről több ízben hangoztatott ígéretnek alapján, mely szerint az új közjegyzői állások rendszeresítése ellenében a közjegyzői hatáskör kiterjesztéséről is

gondoskodás fog történni, a jogforgalom biztonsága érdekében is kívánatos lett volna ennek a törvénynek keretében a telekkönyvi bekebelezés alapjául szolgáló okiratok hitelesítési kényszerének részleges megvalósítása. Ez a több külföldi államban érvényben levő preventív jogvédelmi intézmény sajnos ezuttal nem valósult meg s így a jobb jövő reményében — talán a polgári törvénykönyv törvénybeiktatásáig meg kell egyelőre elégednünk azzal, hogy az új törvény 105. §-a egy fakultative engedélyezett új tanusítvánnyal „hatáskörünket kiterjesztette“.

A törvény különben öt fejezet alatt 117 §-t tartalmaz. Az első fejezet a közönséges jelzálogjoggal kapcsolatos jogviszonyokat szabályozza s ez a fejezet tulajdonképpen az, amely az 1855-iki telekkönyvi rendtartásnak és az országbirói értekezlet által a telekkönyvi jog szempontjából az egész magyar magánjog területén hatályosnak elismert osztrák polgári törvénykönyvnek a jelzálogjogra vonatkozó rendelkezéseit, valamint gyakorlati életben felmerült eseteket szabályozó legfelsőbb birói gyakorlatnak ide vágó szabályait foglalja egységes és a modern jogviszonyoknak megfelelően módosított rendszerbe. Megállapítja ez a fejezet mindenképp előt a jelzálog jog fogalmát akként, hogy annak alapján a jelzálogos hitelező a követelésének biztosítására lekötött ingatlanból a jelzálogból kielégítést kereshet. Megállapítja továbbá, hogy jelzálogjogot feltételes, vagy jövőben szerzendő követelés biztosítására is lehet alapítani s hogy az ingatlan hányadrészen a jelzálogjog-alapítás csak akkor joghatályos, ha az ingatlan több személy közös tulajdona és a tulajdonostárs egész illetősége tárgya a terhelésnek. Az egyetemleges jelzálog jog fogalmát a 4. §. az eddigi jogszabályoknak megfelelően adja meg s hasonlóan az 5. § azt, hogy jelzálogos követelés, vagy más oly ingatlant terhelő dologi jog is lehet jelzálogjognak a jelzálog jog aljelzálogjognak tárgya, amely átruházható, vagy a melynek gyakorlását másnak át lehet engedni. Bérlet, haszonbérlet, vagy egyéb kötelmi jogviszony jelzálog jog tárgya nem lehet.

Az első fejezet következő alfejezete a jelzálog jog szerzése és megszűnésére vonatkozó jogszabályokat tartalmazza javarészen a polgári törvénykönyv tervezete vonatkozó rendelkezéseinek átvétele mellett. A 17., 22. §-ok szabályozzák a telekkönyvi tulajdonosnak azt az 1925. évi XV. t. c. által már törvényesen elismert jogát, mely szerint a telekkönyvben feljegyeztetheti, hogy ingatlanait hat

hónapon belül a feljegyzésben megjelölendő összegnél nem nagyobb összegig jelzálogjoggal akarja megterhelni, amely esetben, ha a bejegyzést a feljegyzésben írt határidő alatt kéri, a bejegyzett jog a feljegyzés hatályosságának kezdetéhez igazodó telekkönyvi ranghelyet kap. Ez a ranghely biztosítás a 19. § szerint akként is történhetik, hogy a tulajdonos a jelzálog jog törlése alkalmával feljegyeztetheti, hogy a törölt jelzálog jogi bejegyzés ranghelyét egy év tartamára fenntartja a törölt jelzálogjognál nem terhebb új jelzálog jog bejegyzésének céljaira. A következő alfejezetek az ide vágó — egyrészt törvényes rendelkezéseken, másrészt pedig a kifejlődött birói gyakorlat alapján nyugvó legnagyobb részben eddig is érvényben volt jogszabályokat csoportosítják a jelzálog jog terjedelme, annak tárgya, a jelzálog jogi fedezet biztonsága, a jelzálogos hitelezőnek kielégítési joga s különösen a birói úton való kielégítési joga és az egyetemleges jelzálog jog tekintetében.

A törvény második fejezete a biztosítéki jelzálogjogra vonatkozó jogszabályokat tartalmazza. A törvény miniszteri indokolása az általános és a különös részben is hangsúlyozottan kiemeli, hogy a biztosítéki jelzálog jogot a gazdasági élet hatalmas intézménye fejlesztette ki. Ennek keretében tudták részben megvalósítani a jelzálog hitel mobilitásának kérdését akként, hogy a hitelezők az ingatlan tulajdonosoknak váltóra nyújtottak hitelt és biztosítéki jelzálog jogot alapítottak és pedig olyankor is, amikor a hitelnyujtás belső jellegéhez képest megfelelő forma a közönséges jelzálog jog alapítása lett volna. Mivel a jelzálog hitel mobilitása érdekében a törvény egészen új és megfelelőnek látszó jogintézményeket statuált, a miniszteri indokolás kifejezi azt a reményt, hogy a biztosítéki jelzálog jog az öt megillető területre fog visszatérni. Ennek az álláspontnak megfelelően igyekszik a törvény az elválasztó határvonalat a közönséges jelzálog jog és a biztosítéki jelzálog jog között jehető élesen megvonni, lényeg szerint különösen abban, hogy a biztosítéki jelzálog jog a telekkönyvi bejegyzés ellenére is a követelés keletkezését, fennállását és mennyiségét nem bizonyítja, mind-ezek tehát a jelzálog jog érvényesítése esetén a kötelmi jog általános szabályainak megfelelően külön bizonyítandók.

A biztosítéki jelzálogjognak a fennálló jog alapján való szabályozása mellett újítás a törvényben az önkéntes biztosítéki jelzálog jog alapításának lehetősége (63. §.) és az, hogy az érték-papírban kifejezett követelés erejéig bekebelezett jelzálog jogot is

biztosítéki jelzálogjognak minősíti s ezt megfelelően szabályozza (66., 67. §) A fennálló jogban biztosítéki jelzálogjog néven ismert s az új törvényben keret biztosítéki jelzálogjognak nevezett, az a gyakorlati életben nagyjelentőségre emelkedett típus nyer a törvény 68—78 §-aiban szabályozást, amely bizonyos jogviszonyból származó követelést annak összegszerű megállapítása nélkül bizonyos legmagasabb összeg erejéig biztosítja. A szabályozás a fennálló jogszabályoknak a gazdasági élet kívánalmainak megfelelő módosítása mellett történt. A 79. § intézkedést tartalmaz arra az esetre, amikor a hitelező kiléte a telekkönyvből meg nem állapítható s a 66, 67 és 78 §-ok vonatkozó rendelkezéseire utalással a képviseleti jog szabályait állapítja meg.

A leglényegesebb újítása a törvénynek a telekadósság intézményeinek megvalósítása. A telekadósság a járulékos természetű jelzálogjognak önálló jogviszonyként való elbírálását s mint ilyennek gyakorlati alkalmazását teszi lehetővé. A törvénynek ez az újítása valamint folytatólag a jelzálogadóslevél és a telekadóslevél intézményének megvalósítása szolgálják eminenter a jelzáloghitel mobilitásának a gazdasági életben igen nagyfontossággal bíró érdekeit. Lényege különben a telekadósság intézményeinek a törvény 81-ik §-ának szavai szerint az, hogy jelzálogjogot akként is lehet alapítani, hogy az az ingatlant személyes követelés nélkül terhelje úgy, hogy a jogosult meghatározott összeg erejéig csak a jelzálogból kereshet kielégítést. A törvény 82—86. §-ai a telekadósság létesítésére, bejegyzésére, tárgyi terjedelmére, fizetési helyére, érvényesítésére, megszűnésére s esetleges átváltoztatására vonatkozó jogszabályokat tartalmazzák.

Hasonlóan nagyjelentőségű novum a törvényben a jelzálogadóslevél intézményének a gyakorlati élet követelményei érdekében való megvalósítása, vagyis lehetővé tétele annak, hogy a jelzálogos követelés telekkönyvön kívül való átruházása értékpapírként közvetíthessék. A törvény 87. §-a szerint, ha a jelzáloghitelező olyan hitelintézet, vagy olyan hitelintézetnek tagintézete, a melynek alapszabályait törvény állapítja meg, vagy kormányhatóság hagyja jóvá, kérelmére a jelzálogjogról jelzálogadóslevelet, a telekadósságról pedig telekadóslevelet lehet kiállítani. A törvénynek ez a rendelkezése megadja egyben a két új jogintézmény fogalmi megkülönböztetését is.

A jelzálogadóslevelet a telekkönyvi hatóság állítja ki a jelzálogjog eredeti bejegyzésekor, vagy később a bejegyzés alapjául

szolgáló eredeti okirat és a jelzálogtulajdonos beleegyező nyilatkozata bemutatása alapján. A jelzálogadóslevélnek tartalmaznia kell a jelzálogadóslevél elnevezést, a hitelező nevét, székhelyét, a jelzálogos követelésnek, a terhelt ingatlanoknak és a telekkönyvi rangsornak pontos megjelölését s végül a kiállító telekkönyvi hatóság tagjának aláírását és pecsétjét. Nem lehet kiállítani adóslevelet biztosítéki jelzálogjogról s az esetben sem, ha a követelés feltételes, vagy viszontszolgáltatáshoz kötött s ha a tulajdonos ellen a jelzálogjogot megelőző rangsorban törlési, kiigazítási per, elidegenítési és terhelési tilalom, utóöröklési jog, vagy más korlátozás van bejegyezve. A jelzálogos követelés kamatairól, illetve az annuitási részletekről lehet bemutatóra szóló szelvényeket kiállítani. A jelzálogos követelés meg is osztható, mely esetben a telekkönyvi hatóság részjelzálogadóslevelet állít ki. A 99. § a jelzálogadóslevél kontemplált értékpapir jellegének megfelelően kimondja, hogy ha a jelzálogos követelésről jelzálogadóslevelet állítottak ki, a követelést csak a jelzálogadóslevél útján, illetve a megfelelő átruházási, vagy terhelési nyilatkozattal ellátott adóslevél átadásával lehet átruházni, illetve megterhelni. A telekadóslevelet lehet bemutatóra is kiállítani s ez esetben az átruházáshoz, vagy megterheléshez külön nyilatkozat nem szükséges. A hitelezői minőség igazolása ezen jogszabályoknak megfelelően történik, vagyis pl. bemutatóra szóló telekadóslevélnél annak birtoka a hitelezői minőség kimutatására önmagában elegendő. A további 102—113. §-okban kimerítő rendelkezéseket tartalmaz a törvény a jelzálogadóslevél kiállítása esetén a jelzálogjog átruházás bejegyzése, az esetleges törlési kereset, a jelzálogjog érvényesítése, a jelzálogjog törlése, az adóslevél megsemmisítése, hatálytalanítása és a jelzálogos hitelező képvisellete kérdésében.

A törvény utolsó fejezetében a vegyes és átmeneti intézkedések találhatók s ezek között az, hogy az életbelépés időpontját az igazságügyminiszter jogosult külön rendelettel megállapítani, amely rendelet mindezideig még ki nem bocsátott.

A jelzálogjogról szóló, a fentiekben ismertetett törvényt a gyakorlati élet parancsoló szava hozta létre s így minden remény meg van arra, hogy az az ország jelenlegi súlyos gazdasági helyzetében jótékony hatását megfelelően éreztetni fogja.

Szemerjay-Petrán Tibor dr.
budapesti kir. közjegyző.

A valorisatio törvényjavaslat.

A képviselőház által elfogadott szöveg ismertetése.

Ismét halad egy lépéssel a törvényhozás a háború- s forradalmakszülte gazdasági anarchia liquidálása felé, amikor módját ejti egyes magánjogi pénztartozások átértékeléséről készült s az országgyűlés képviselőháza által már meg is szavazott törvényjavaslatával annak, hogy legalább ama pénztartozások összege legyen a jogosult kérelmére a névértéknél méltányosan magasabban megállapítható, amelyeknél nem ez a gazdaságilag elgyengült s erőforrásaiból kifosztott szerencsétlen ország, hanem a tartozását képező összeg belső értékét valamely formában több-kevesebb sikerrel conservált adós áll szemben a háborúnak s a forradalmi időknek kárát vallott hitelezővel.

A javaslat I. része a vonatkozó anyagi-jogi rendelkezéseket hozza három fejezetben: „Az átértékelés általános szabályai,“ „A pénztartozás átértékelt összegének meghatározása“ és „Az átértékelés hatása a jelzálogjogra“ címek alatt.

A javaslat II. része az eljárási-, III. része pedig a vegyes-, átmeneti- és életbeléptető rendelkezéseket foglalja magában.

Nem célom a javaslattal pontról-pontra részletesen és kritikai alapon foglalkozni, csupán annak általános érdekű szabályait nagy vonásokban s különösen a közjegyzői praxishoz közelebb eső rendelkezéseit tüzetesebben ismertetni.

A javaslat által engedett valorisatio köre úgy tér-, mint időbelileg erősen korlátolt, mert a javaslat kizárólag egyes magánjogi címen alapuló pénztartozások átértékelését engedi meg, azt is csupán akkor, ha azok összegének meghatározására 1924. évi július hó 1. napját megelőző időpont relevans és ha a valorisatio iránti kérelem a javaslatból leendő törvény életbeléptetésétől, vagy — ez időpontnál később lejárt tartozásoknál — a lejáratától számított egy éven belül terjesztetik a bíróság elé. Természetes, hogy ez az átértékelés nem valamely táblázat, vagy százalékok szerint, hanem a koronaromlás s az eset körülményeinek figyelembevételével a méltányosság alapján kell, hogy történjék.

E generális szabály alul nagyon sok kivételt statuál a javaslat. Így ki vannak zárva az átértékelésből a magánjogi címen alapuló következő pénztartozások: készpénzkölcsön, takarékbetét, szövetkezeti átütelőleg, folyó-, giró- és chequeszámlásaldo, nem kamatozó

betétek, váltón, chequen, kereskedelmi utalványon alapuló pénztartozások, záloglevelekben-, az 1897: XXXII. t. c. alá eső kötvényekben-, vasuti részvényben-, vagy határozott kamatozású és közforgalmi más értékpapirokban-, sorsjegyekben- s értékpapirszelvényekben incorporált készpénztartozások, a szövetkezeti üzlet-rész alapján járó osztalék s más részesedés, biztosításon, egyesületi tagságon alapuló hasonló természetű s a készpénzcaution alapuló pénztartozás.

E pénztartozások átértékelése megengedhető mégis az adós vétkes késelemé esetén, amennyiben a korona értékcsökkenése a vétkes késelem ideje alatt következett be, vagy, ha a felek az átértékelést határozottan kikötötték.

Ki van továbbá zárva a valorisatioból e javaslat alapján az állam, törvényhatóság és község bármely magánjogi címen alapuló pénztartozása, még ha értékpapirba (államadóssági kötvénybe stb.) foglaltatott is, valamint a posta, a postatakarékpénztár és államvasutak pénztartozásai általában, s utóbbinak fuvarozási ügyletből eredő pénztartozásai, ha ezek 1922. évi január hó 1. napja előtt keletkeztek.

Ugyanez adósokkal szemben kártérítés címén, a dolog helyett szolgáltatandó kártérítés esetén csak a tulajdonos birtoklásának megszűntekor képviselt koronaértéket, más kártérítés esetén a kár bekövetkeztekori korona-kárértéket lehet követelni; — ez a szabály áll az 1922. évi január hó 1. napja előtt bekövetkezett kárért a vasuti fuvarozási ügylet alapján követelhető kártérítésre is.

Ha az állam, törvényhatóság, vagy község, harmadik személy pénztartozásáért megtérítéssel tartozik, e megtérítés mértéke akkor sem lehet magasabb az előbbi bekezdésben meghatározottnál, ha az elsősorban kötelezett adós valorisáltan, vagy e mértéknél magasabb összegben teljesített is.

Ki vannak végül zárva az átértékelésből a törvényhatósági-, városi- vagy községi gyámpénztári kezelésem alapuló pénztartozások.

Az állam, törvényhatóság, község, posta, postatakarékpénztár és államvasutak átértékelés aluli mentessége nem nyer alkalmazást, ha a pénztartozás 1) ingatlan kisajátításából, vagy vételéből, 2) bérleti, vagy haszonbérleti viszonyból, 3) a személyt érő véletlen károkozásból, vagy tiltott cselekményből eredő kártérítésből áll elő, vagy 4) ha a felek az átértékelést határozottan kikötötték, — de

nem terjedt ki ez adósok, egyéb kereskedelmi-, ipari-, vagy gazdasági vállalatának pénztartozásaira sem.

Az átértékelésből kizárt pénztartozások tekintetében azonban több enyhítést is hoz a javaslat; így megengedi a valorisatio igény szempontjából az alapul fekvő ügyletre való visszatérést a folyó-, giro- és chequeszámlasaldóknál, a váltóban, chequeben s kereskedelmi utalványban incorporált pénztartozásoknál. A készpénz-cautio pedig valorisálható akkor, ha az adós kimutatja, hogy azt készpénzben tartotta, vagy azon a javaslat által a valorisatióból kizárt pénzkövetelést szerzett.

Kimondja továbbá a javaslat, hogy ha közforgalmi értékpapirokon a pénzösszeg koronán kívül más valutában is feltüntetett, a teljesítésnek s így a valorisationak is egyedüli alapja a koronaösszeg lehet; de a kibocsátási árfolyamon átszámított koronaösszeg lehet egyedüli alapja az 1918. évi november hó 3. napja előtt csakis külföldi valutában kibocsátott államadóssági kötvényeken alapuló pénztartozások valorisatiojának is.

Ha viszont a készpénzkölcsöntartozás nem foglaltatott értékpapirba, az csak az esetben valorisálható: 1) ha átértékelhető pénztartozás változott át kölcsöntartozássá, 2) ha a felek egyike sem foglalkozott iparszerűleg készpénzkölcsönüzlettel, vagy gyűmölcsöztetés céljából készpénz elfogadásával s ha az adós a kölcsönösszeg belső értékét sikeresen conserválta és ez az érték vagyonában még megvan.

Nem értékelhető át, illetve csak fennálló része tekintetében valorisálható a névértéken történt teljesítéssel egészben vagy részben megszűnt pénztartozás, de valorisálható a fenn nem álló rész tekintetében is, ha a hitelező idevonatkozó jogfenntartással fogadta el a teljesítést, vagy a teljesítést visszautasította és az adós bírói letétbe helyezéssel teljesített, bár a bírói letétbehelyezésnek vagy a felajánlásnak valorisatiót kizáró, vagy azt ki nem záró volta az akkori idők körülményeinek figyelembevételével állapítandó meg.

Valorisálható mégis a fenntartás nélkül elfogadott teljesítés útján megszűnt, de egyébként átértékelhető pénztartozás, ha a teljesítés elfogadása 1919. évi január hó 1. és 1923. évi július hó 1. napja között történt, az átértékelés elmaradása a hitelező tönkretűnését okozta s az adósra nézve indokolatlan előnnyel járt; — ily valorisationak akkor is helye lehet, ha a pénztartozás összege ítéletben, vagy bírói egyezségben határozott meg. Ez alapon

azonban az átértékelés iránti keresetet a javaslatból leendő törvény életbeléptetésétől számított 3 hó alatt kell megindítani.

A pénztartozás átértékelt összegének meghatározására elsősorban a felek kifejezett megállapodása irányadó s ha ilyen nincs, az összeg meghatározásánál minden körülmény méltányosan figyelembe veendő. Tekintettel kell lenni különösen a felek-, főleg az adós vagyoni helyzetére, az alapul fekvő ügylet gazdasági céljára, arra, hogy a pénz értékének változását a felek előre látták-e, vagy kellő gondosság mellett előre láthatták volna-e, számításba vették-e, hogy az adós foglalkozásánál, vagyonának természeténél s egyéb személyes körülményeinél fogva megvédhette-e magát a pénz elértéktelenedése ellen, hogy nem terheli-e a hitelezőt a pénz elértéktelenedésének idejében eső késelem követelésének érvényesítésében, hogy gazdagodott-e az adós s gazdagodása megmaradt-e, vagy attól időközben hibáján kívül elesett-e, hogy szolgáltatás és ellenszolgáltatás között nincs-e lényeges aránytalanság.

A pénz értékcsökkenéséből eredő hátrány az előbbieknél mérlegelése alapján egészen az adósra hárítható, ha az az ő vétkes késelem, vagy szándékos tiltott cselekménye folytán állott elő, vagy abból kifolyólag ő nem károsodott; — de a teljesítési határidő elmulasztása önmagában vétkes késelemnek még nem tekinthető.

Átértékelésnek helye lehet jogerős bírói ítélettel, vagy bírói egyezséggel e törvény életbelépte előtt meghatározott s fennálló pénztartozás tekintetében is, sőt a valorisatio kérelmet elutasító ítéleti rendelkezéssel szemben is, ha ez elutasítás jogszabály hiányában, vagy e törvénnyel ellenkező jogszabály alapján történt.

Családi és öröklési jogi címen alapuló pénztartozásokra nézve s e jogviszonyok erkölcsi alapjára való tekintettel, a méltányosság oly mértékben lesz érvényesítendő, hogy kivételes méltánylást érdemlő esetekben, különösen ha a pénztartozás osztályos egyezségen alapul, — valorisatióból egyébként kizárt pénztartozásokat is át lehet értékelni. Valorisálható különösen a hozományátvételtől, női szabadvagyontól, férj kezeléséből, hitbérkövetelésből, örökösödésből kötelestől, hagyományból és meghagyásból eredő pénztartozás; e törvény nyer alkalmazást a közszerzemény és különvagyontól, az ági és szerzeményi vagyon megállapításánál számbaveendő vagyon- tárgyak értékének, valamint a kötelestől kiszámításánál és az osztályrabocsátásnál számbaveendő előre kapott értékeknek és élők közötti egyéb adományok értékének megállapítása alkalmával is.

Ha a félnek családi- vagy öröklési jogviszonyon alapuló vagyონrészesedés (pl. örökösödési osztályrész, kötelesrész, ági vagyón, közszerzemény) címén jogerős birói ítéletben birói-, vagy perenkívüli egyezségben meghatározott készpénzösszeg járt s ez az összeg a löbbi érdekeltnél maradt vagyontárgy értékéhez képest a teljesítéskor aránytalanul csekély, az ily készpénztartozást megszünése után is át lehet értékelni.

Ugyanez áll a névértékben felvett hagyomány, családi-, vagy öröklési jogviszonyon alapuló más készpénzjuttatás tekintetében is — ideértvé az eltartási kötelezettségnek tőkésítve történt megváltását is — ha a jogosult valószínűvé teszi, hogy tapasztalatlansága, vagy szorult helyzete miatt nem érvényesítette valorisatio igényét.

E két utóbbi bekezdésben foglaltak értelmében indítható *keresetet az életbeléptetéstől*, ennél későbbi lejárát esetén pedig a lejárattól számított *6 hó alatt lehet megindítani*.

Az örökhagyó tartozásaiért való felelősség tekintetében — ha nem családi-, vagy öröklési jogi címen alapulnak — az azokra vonatkozó szabályok irányadók.

Családi-, vagy öröklési jogi címen alapuló követelések valorisatioja esetén a teljesítés módja és ideje a felek érdekeinek mérlegelése mellett akként állapítandó meg, hogy a kötelezett ne legyen kénytelen vagyontárgyait alkalmatlan időben pénzzé tenni.

A valorisatio hatását a jelzálogjogra külön fejezetben tárgyalja a javaslat, amint ezt a kérdés fontossága meg is követeli.

Általános szabályként állítja fel azt, hogy *a jelzálogjog valorisatiojának akkor sem lehet helye, ha az általa biztosított követelés átértékelhető*, ami azonban nem zárja ki azt, hogy az akár ítéletileg-, akár a felek megállapodása útján meghatározott átértékelésből származó különbözet erejéig új rangsorban új jelzálog jegyeztesék be. Az átértékelés iránti pert a javaslat a telekkönyvileg feljegyezhető perek közé iktatja. A telekkönyvi rendtartás 148. §-ának 3. bekezdését, valamint az 1881: LX. t. c. 194. és 197. §§-ait a feljegyzett per tárgyául szolgáló követelésre megfelelően kell alkalmazni.

E szabályok egyként állnak akkor is, ha az ingatlan tulajdonosa a hitelezőnek személyes adósa, valamint akkor is, ha nem személyes adósa ugyan, de a jelzálogjog megállapításkor is tulajdonos volt és azóta is megszakítás nélkül tulajdonos, vagy a jelzálogjoggal terhelt ingatlant élők között ingyenes úton szerezte; —

ez esetben kívül oly tulajdonos ellen, aki nem személyes adós, a valorisatio különbözet erejéig jelzálogjog új rangsorban csak akkor jegyezhető be, ha az rosszhiszemű, mert az ingatlan tulajdonát a személyes adós vele egyetértve öreá a hitelező megkárosítása végett ruházta át, vagy, ha a szerző a jelzálogos követelés esetleges átértékelt megfizetésének terhét magára vállalta; — ha pedig a jelzáloggal biztosított követelés megszűnt, de a javaslat rendelkezései alapján mégis valorisálható, a különbözet jelzálogi biztosításának csak akkor van helye, ha az ingatlan tulajdonosa a személyes adós. E rendelkezések megfelelően alkalmazandók, ha a jelzálog tárgya tulajdoni illetőség, jelzálogjog, vagy jelzálogjoggal terhelt egyéb jog.

A biztosítéki jelzálogjog a bekebelezéssel biztosított összeg erejéig az átértékelt követelést is biztosítja.

Helyszűke s a közjegyzői praxistól távol álló voltuk miatt a baleseti járadékok, az élet- és járadékbiztosítási szerződésen alapuló pénztartozások valorisatiojára vonatkozó anyagi jogi rendelkezéseknek, a javaslat eljárási rendelkezéseinek, valamint vegyes-, átmeneti- és életbeléptető rendelkezéseinek ismertetését mellőzendőnek tartottam.

Sziráky László dr.

budapesti kir. közjegyző-helyettes.

K Ö Z L E M É N Y E K.

Halálozás. Kegyeletes megemlékezésül közöljük, hogy *Stern József dr.* kir. tanácsos, budapesti kir. közjegyző, Karunk ez érdemes tagja f. évi február hó 26-án elhalálozott.

Temetése február 28-án nagy részvét mellett ment végbe az óbudai izr. templom udvaráról.

Kinevezések. A m. kir. igazságügyminiszter *Hanny Andor dr.* gyakorló ügyvéd keszthelyi lakost *Lengyeltótiba*, *Csiky Ödön dr.* gyakorló ügyvéd görböi lakost pedig *Sárbogárdra* királyi közjegyzőkké kinevezte.

E kinevezésekkel kapcsolatban a Karban szinte általánosan kialakult álláspontnak megfelelő, következő megjegyzéseket kell tennünk.

Egyik kormánynyilatkozat szerint,* „bizonyos kisebb arányban nem csak közjegyzőhelyettesek, hanem érdemes, a gyakorlati életben bevált ügyvédek is“ fognak kinevezetni.

E nyilatkozat elhangzása után találkoztunk azzal a kérdéssel, kikre értendő a „bizonyos kisebb arány“, a helyettesekre-e, vagy az ügyvédekre.

Az események azt igazolták, hogy e kérdés jogosult volt, sőt azok feleletet adtak is e kérdésre.

Általánosan ismertek azok a súlyos érvek, melyek a helyetteseknek, ez évtizedes gyakorlattal bíró, érdemes szakembereknek elsősorban való elhelyezése mellett szólnak, ezeket tehát nem ismételjük. Csupán megállapítjuk, hogy a helyettesek a legutóbbi kinevezések folytán jogosan panaszkodhatnak sérelmekről.

E megjegyzéseink egyáltalán nem irányulnak az újonnan kinevezett kartársak személye ellen. Meg vagyunk győződve arról, hogy ők ily „érdemes és a gyakorlati életben bevált“ egyének s éppen ez a körülmény volt az, mely őket kinevezéshez juttatta.

Kamaraközi választmány. A folyó évi január hó 22. napján az örökösödési eljárási novella végrehajtási rendeletének tervezete tárgyában megtartott kamaraközi értekezleten *Madarász István* dr. pécsi kamarai elnök indítványára határozatba ment, hogy e kamaraközi értekezletek, mint kamaraközi választmány bizonyos tekintetben intézményszerűen rendszeresíttetnek.

Igen nagy jelentősége van annak ugyanis, hogy Kart érintő fontos elvi kérdésekben egységes álláspont alakuljon ki, melyre aztán az illetékesek előtt, mint a közjegyzői Kar egyetemének álláspontjára történhessék hivatkozás.

A kamaraközi választmány feladata leend az egyetemes elvi kérdések megvitatása, az esetleges eltérések eliminálása és a kialakult egységes álláspontnak illetékes helyen való képviselése.

Ez a legutóbbi kongresszuson ezirányban kifejezett kívánalmaknak megfelelően intézményesített kamaraközi választmány természetesen az egyes kamarák autonóm hatáskörének sérelmére nem lehet; ha tehát előfordulna, hogy valamely kérdésben egy-

séges állásfoglalás nem volna elérhető, az egyes kamarák külön juttatják kifejezésre a maguk álláspontját.

A kamaraközi választmány elnöke a budapesti kamara mindenkor elnöke, tagjai a többi kamara elnöke s minden kamarai választmány által erre kijelölt két-két kir. közjegyző. A tagoknak akadályoztatásuk esetén való helyettesítésére ugyanilyen számban póttagok előre kijelölendők.

A kamaraközi választmány jegyzői tisztével — ideiglenesen — *Fekete László dr.* budapesti kir. közjegyző bizatott meg.

A kamaraközi választmány előre meg nem határozott időközökben a szükséghez képest tartja üléseit, megtárgyal mindent a Kar egyetemét érintő elvi kérdést azzal a cézzel, hogy az esetleges eltérések kiküszöbölésével egységes álláspont legyen elérhető.

A kamaraközi választmány határozatait az összes kamarák nevében annak elnöke, jegyzőkönyveit pedig az elnök és a jegyző írja alá.

A tárgyalásra kerülő egyes ügyek előadóját az elnök jelöli ki, illetve kéri fel.

Amennyiben szavazás szüksége merül fel minden kamarának egy szavazata van.

A kamaraközi választmány iratait annak elnöke őrzi.

Az osztrák közjegyzői nyugdíjintézet első évi működéséről a következő érdekes adatokat vettük:

A nyugdíjintézet tagjainak száma: 540 — és pedig: közjegyző 329, — jelölt 211.

A nyugdíjintézet tagjai az 1927. év folyamán befizettek összesen 450.000 Sillinget.

A legmagasabb járulékot fizető közjegyző fizetett a lefolyt évben: 1392 S. 62 garast, — a legmagasabb járulékot fizető jelölt pedig: 477 S. 60 garast. A legkisebb járulékra vonatkozóan nem kaptunk adatot.

A nyugdíjintézetnek 2 állandó jellegű és 1 kisegítő alkalmazottja van naponta 4 órai munkaidővel. Összes járandóságuk: 12.300 S.

Az 1927. évben aggsági járadék nem folyósított, rokkantsági járadékot kapott:

$\frac{1}{3}$ rész illetményt: 1, teljes illetményt: 1, özvegyi ellátást kapott;

* L. lapunk 1927. évf. 5. sz. 211. old.

1/3 rész illetményt: 141,
teljes illetményt: 17,
árvaellátást:
1/3 rész illetményt: 28,
teljes illetményt: 12.

(Jegyzet: az osztrák törvény szerint azok a közjegyzők és jelöltek akik a törvény életbelépte előtt önként mondottak le és váltak keresetképtelenné, valamint ezek hátramaradottjai, illetőleg a törvény életbeléptekor Ausztriában életben levő közjegyzői és jelölti hátramaradottak egy harmadrész illetményt kapnak.)

A nyugdíjintézet folyósított az 1927. évben rokkantsági járadék címén:

1/3 rész illetmény fejében	940 S-t,
teljes illetmény fejében	1660 S-t.

Özvegyi és árvajáradék címén:

1/3 rész illetmény fejében	110.220 S-t,
teljes illetmény fejében	34.980 S-t,

összesen: 146.800 S-t,

A legmagasabb kifizetett havi járadék volt:

Rokkantsági járadék:

1/3 rész illetmény fejében	78 S. 67 g.,
teljes illetmény fejében	237 S.

Árvajáradék:

1/3 rész illetmény fejében	9 S. 95 g.,
teljes illetmény fejében	24 S. 30 g.

A nyugdíjintézet tagjai elég pontosan tesznek eleget járulékbefizetési kötelezettségüknek; a pontos befizetés elmulasztása miatt figyelmeztetést kapott ez év folyamán a központi irodától a

tagok $8\frac{0}{10}$ -a

a kamarától a tagok $1\frac{1}{2}\frac{0}{10}$ -a

végrehajtási eljárás vezetett a tagok $\frac{1}{2}\frac{0}{10}$ -a ellen.

A járulékfizetéseket, bár az intézet a hátramaradottak részére csak szerény megélhetési minimumot nyújt, a tagok szívesen viselik. A Kar kebelében az a közvélemény alakult ki, hogy az intézet működése áldásos és hogy általa az egyes tagok öregségükre, valamint a hátramaradottak a legnyomasztóbb gondoktól mentve vannak.

Természetesen a járadékok emelését kívánatosnak tartják, de

ezt majd csak a gazdasági viszonyok javulásával és az intézet részére jelentékeny ingatlanvagyon szerzésével lehet biztosítani.

Az 1927. évi mérleg következő:

Bevétel kerekszámában:

1. Befizetett járulékok	450.00 S.
2. Kiadott kölcsönök kamatai, értékpapír-szelvény osztalékok és késedelmi kamatok	7.000 S.

összesen: 457.000 S.

Kiadás kerekszámában:

1. Járadékkifizetések	147.800 S.
2. Állásnélküliek támogatására	1.000 S.
3. Igazgatási és egyéb kiadások	13.200 S.
4. Maradványösszeg a járadékigények kielégítésére	295.000 S.

összesen: 457.000 S.

(Megjegyzendő, hogy az intézet csak 3 évi várakozási idő eltelte után fog teljes erővel működni. A 3 év leteltéig csak a törvény életbelépte előtt önként lemondottak és keresetképtelenek, ezek hátramaradottjai, illetőleg a törvény életbeléptetésekor Ausztriában életben levő közjegyzői és jelölti hátramaradottak, tehát azok, akiknek csak 1/3 rész illetményre van igényük, — illetőleg az olyan elhalt tagok hátramaradottjai, akiknek rokkantsága, illetőleg halála szolgálatuk végzése közben előállott esemény következménye volt — kapnak végellátást.)

Galánffy János dr.

Széljegyzetek a miskolczi kir. közjegyzői állás megszüntetéséhez. (Levél a szerkesztőhöz).

A „Budapesti Közlöny“ 1928. évi január hó 22-én megjelent 18-ik számában közzétett 2908/1928. I. M. számú rendelet az 1927. évi március hó 8-án 8760/1927. I. M. szám alatt kiadott rendelet megváltoztatásával (?) a Miskolczon szervezett harmadik kir. közjegyzői állást megszüntette. A rendelet a kihirdetése napján lépett életbe.

A most megszüntetett kir. közjegyzői állásra annak szervezését követő napon az igazságügyminiszter úr Nemes Bertalan rétsági kir. közjegyzőt helyezte át, akinek Rétságra történt kinevezése azonban a hivatalos lapban közzétéve nem lett és aki Rétságon mint kir. közjegyző tényleg nem is működött.

Most a miskolci harmadik kir. közjegyző állást ily sürgősen megszüntető igazságügyminiszteri rendelet közjegyzői körökben épp oly meglepetést okozott, mint még csak nem is egy évvel ezelőtt az állás új szervezése és gyors betöltése.

De nemcsak, hogy meglepte, hanem egyenesen megdöbben-tette a kir. közjegyzői kart a miskolci harmadik kir. közjegyzői állásnak ez a váratlan megszüntetése azért, mert hiszen tudtunkkal az állás meg sem üresedett. Az arra annak idején áthelyezett érdemes kartársunk Nemes Bertalan dr. a miskolci harmadik kir. közjegyzői állásról sem le nem mondott, sem más állásra át nem helyeztetett, sem pedig állásától — törvényes ok hiányában — fegyelmi úton el nem mozdított.

Ilyen körülmények között tehát állásának megszüntetése reá nézve annyit jelent, hogy a miskolci harmadik kir. közjegyzői állástól a 2908/1928. I. M. sz. rendelettel megfosztatott. Hogy ennek dacára Miskolcra mégis tovább működhetik, azt csak annak köszönheti, hogy a debreczeni kir. közjegyzői kamara őt az Éder Elek volt miskolci kir. közjegyző elhalálózásával megürült kir. közjegyzői állásra, — az állás betöltéséig terjedő hatállyal, — hivatalból helyettesül kirendelte.

Ezt a kérdést mindenestre a közjegyzői intézmény és a Kar érdekében tisztázandónak tartjuk, mert nem lehet reánk nézve kö-zömbös, ha bármelyik érdemes kartársunkat az a meglepetés érheti, hogy állásától egyszerűen a kir. közjegyzői állásnak megszünteté-sével egyik napról a másikra megfosztatik.

Hisszük, hogy a jelen esetben sincs erről szó, de önként adó-dik ez a kérdés akkor, amikor eddig még nem állott módunkban a hivatalos lap útján tudomást szerezni arról, hogy a miskolci harmadik kir. közjegyzői állás az 1874. évi XXXV. törvénycikk 33. §-ában szabályozott bármely okból megürült volna.

Kihirdetett törvények: Az 1928: VII. t. c. A záloglevelek és az 1897: XXXII. t. c. hatálya alá tartozó kötvények biztosítására vonatkozó jogszabályok módosításáról és az ezzel kapcsolatban szükségessé vált intézkedésekről,

az 1928: VIII. t. c. a Magyar Nemzeti Bank 1927. évi mér-legszerű feleslegének hovatfordításáról,

az 1928: IX. t. c. egyes vármegyei törvényhatóságok terü-leteinek változásairól.*

* Zabar, Fajt valamint Somogy és Valla községeknek magyar fennható-ság maradt része átsatolása.

az 1928: X. t. c. a büntető igazságszolgáltatás egyes kérdé-seinek szabályozásáról (*büntető novella*),

az 1928: XI. t. c. az Országos Ügyvédi Gyám- és Nyugdíj-intézetéről szóló 1908: XL. 1914: LII. s 1925: XII. t. c. egyes rendelkezéseinek módosításáról és kiegészítéséről.

Rendelet: 5.391/1927. N. M. M. sz. A betegségi és bal- eseti kötelező biztosításról szóló 1927. XXI. törvénycikk hatályba- lépése.

94.546/1927. V. K. M. sz. A társadalmi sportszövetségek és sportegyesületek pénz- és vagyonkezelésének egyöntetű szabá- lyozása.

210/1928. M. E. sz. A csődönkívüli kényszeregyességi eljá- rásról szóló 1410/1926. M. E. számú, úgyszintén a 6.340/1927. M. E. számú rendelet értelmezése, illetőleg újabb módosítása és kiegészítése.

220/1928. M. E. sz. A Pénzügyi Központ közbenjöttével fogatosított kényszerfelszámolásokra vonatkozó rendelkezések módosítása.

2.908/1928. I. M. sz. A miskolci harmadik kir. közjegyzői állás megszüntetése.

13.500/1928. P. M. sz. A jövedelem- és vagyonadó 1928. évi kivetése.

JUDICATURA.

216. Közszerzemény: ági vagyon; özvegyi jog. Arra a jogszabályra való tekintettel, hogy a családfő háztartásában élő és ott teljes ellátásban részesülő gyermeke és ez utóbbi családja a családfő gazdaságában teljesített munkájáért erre vonatkozó külön megállapodás nélkül díjazást nem követelhet,

egymagában abból a körülményből, hogy a felperes néhai férje (az alperesek fia) az alperesek gazdaságában dolgozott és ezért a tevékenységeért az ő és felperes teljes ellátásán kívül más ellen- szolgáltatást nem kapott, nem lehet okszerűen arra következtetni, hogy alperesek a perben kérdéses ingatlant a szülők gazdasá- gában teljesített munkálatok ellenértékeképpen szereztek meg.

Habár az ingatlanjuttatás e szerint ingyenesnek veendő — ági vagyonnak mégis csak az ingatlanért fizetett vételár tekintendő, ami megfelel a Kúria 4202/1910, számú elvi jelentőségű határozatában kifejezésre jutott ama jogszabálynak, amely szerint abban az esetben, ha az alperes a fiának oly módon vesz ingatlant, hogy bár a vételárat az atya fizeti ki, az ingatlan tulajdonjoga közvetlenül a fiú nevére kebeleztetik be, — ági vagyonnak a vételárként kifizetett összeg és nem maga az ingatlan tekintendő.

Ilyképen a perben kérdéses ingatlan maga szerzeményi vagyon és pedig ama jogszabálynál fogva, hogy minden vagyon, amit a házastársak a házassági életközösség tartama alatt akár együttesen, akár külön-külön szereztek, — mindegyik házastársat egyenlő fele-fele részben megillető közszerzeményt képez.

Erre a most utóbb hivatkozott jogszabályra figyelemmel állapította meg a kir. ítélőtábla azt, hogy a perben kérdéses ingatlan felerészben felperest közszerzeményként illeti, de megilleti a néhai házastárs szerzeményi másik fele része hitvestársi öröklés címén az ideiglenes törvénykezési szabályok 14. §. a) pontja értelmében, miután az e részben meg nem támadott tényállás szerint örökhagyó után leszármazó egyenes örökösök nincsenek.

Ezzel szemben viszont az ideig. Törv. szab. 10. §-a szerint az apa- és anyag hivatva vannak öröklésre azon érték erejéig, amely tőlük az örökhagyóra hárult és az ági örökösöknek ez az igénye, a szerzeményi vagyonból kielégítendő.

Ebből a jogszabályból azonban folyik, hogy az ági vagyon a szerzeményi vagyonból pótlendő s hogy az ági vagyon megtérítési kötelezettsége túl nem haladhatja a szerzeményi vagyon értékét.

A szerzeményi vagyonra jogosult tehát nem korlátlanul, hanem csupán a szerzeményi vagyon értéke erejéig felel az ági vagyonban öröklésre hivatott ebből származó igényéért.

De jogszabály az is, hogy az özvegyet a teljes hagyatéknak, tehát az elvileg ehhez tartozó ági vagyonnak is haszonélvezete illeti meg és így az özvegyi joggal terhelt ági vagyonnak kiszolgáltatása csak az özvegyi haszonélvezeti jognak megszűnte után követelhető.

Bár eszerint az ági öröklésre hivatott alperesek az ági vagyont képező összeghez most nem juthatnak, annak biztosításához joguk van. S mert az ági vagyonérték azonnali kifizetése iránti viszontkereseti kérelemben mint többen annak biztosítása iránti kérelem is benn foglaltatik a kir. ítélőtábla eme biztosítás tárgyában is

döntött s a hagyatéki ingatlanra a zálogjognak alperes javára az ági vagyon erejéig való bekebelezését rendelte el, mert ilyképen úgy alpereseknek az ági vagyona vonatkozó igénye, mint felperesnek a haszonélvezeti joga védelemben részesül. (Budapesti Tábla, P. X. 6096/1927.)

217. Eredeti állapot visszaállítása. Az ügyletek érvénytelensége esetén az eredeti állapot visszaállításának lévén helye, amennyiben a kereset az egyességi okirat és a pótszerződés érvénytelenítésére irányult részében megítéltetik, a felek jogviszonya erre irányuló kérelem nélkül is hivatalból rendezendő. Mindezeknél fogva, ha az egyességi okirattal elidegenített vagyontárgyak természetben vissza nem szolgáltatathatók, másrészt azonban a felperesek s az ügyletkötő alperesek érdekeinek perbeli álláspontjuk szerint a pénzzel való érdekkiegyenlítés felel meg, — bárha felperesek keresete eljesítésre nem irányul is — meg kell állapítani azt a pénzösszeget, mely az elidegenített vagyontárgyak elidegenítéskori értékének — jelenlegi pénzünkben kifejezve — megfelel s az üzletkötő alpereseket a részükről teljesített s megfelelően szintén átértékelendő pénzzolgáltatás beszámításával a fennmaradó összeg megfizetésére kötelezni kell. (K. I. 6111/1927.)

218. Osztályos egyesség érvénytelenítése. Felperesek az osztályos egyesség megkötésénél nem voltak ugyan szabályszerűen képviselve, ennek dacára azonban az osztályos egyesség csak abban az esetben érvényteleníthető, ha az a felperesekre nyilvánvaló sérellemmel járt, vagyis akkor, ha az ügylet visszteher nélküli joglemondás okából az 1877: XX. t.-c. 113. §-ának utolsó bekezdése értelmében is megtámadható, mert egyébként az ügylet érvénytelenítése a felperesek érdekeinek védelmét nem szolgálja.

Ez felel meg a m. kir. Kúria által a Polgárijogi Határozatok Tárába 453. szám alatt felvett elvi határozatban elfoglalt jogi álláspontnak is.

Annak a kérdésnek az eldöntésénél pedig, hogy az osztályos egyesség a kiskorú felperesekre nézve visszteher nélküli joglemondást tartalmaz-e, az ügylet megkötésekor fennállott viszonyokból kell kiindulni,

s nemcsak a kapott vagyoni értéket kell vizsgálni, hanem mindazokat az érdekeket is, amelyek az ügylet megkötésénél figyelembe jöttek vagy jöhettek, így az adott esetben a kétséges pereket, amelyekről a felperesek az egyesség folytán mentesültek, s amik

örökségük birtokbavételét bizonytalan időre kitolták volna, másrészt azt, hogy az egyességgel megállapított örökségüket azonnal és minden korlátozás nélkül megkapták.

Ezek szerint pedig nem lehet megállapítani azt, hogy az osztályos egyességben a szolgáltatás és ellenszolgáltatás között a felperesek terhére feltűnő aránytalanság volt s hogy az üzlet a felperesekre jogséremmel járt, ebből az okból a m. kir. Kúria — előrebocsátott jogi álláspontjánál fogva — az osztályos egyesség, érvénytelenítésének helyét nem látta. (K. I. 6111/1927.)

219. Végrendelet érvénytelenítése. Jogszabályaink szerint abban az esetben, ha az örökhagyót valaminek téves feltevése indította a végrendeleti intézkedésre, ez az intézkedés megtámadható, ha feltehető, hogy az örökhagyó a valóság tudatában nem úgy rendelkezett volna, amint azt tette.

Kétségtelen, hogy az örökhagyó tévedett abban a feltevésében, hogy felperes már a végrendelet alkotása idejében végérvényesen törvénytelen származásúnak volt nyilvánítva s hogy utána törvényes öröklési igénye nincsen.

Az örökhagyó azonban annyira szilárdan meg volt győződve arról, hogy a felperest nem ő nemzette, hogy akkor sem végrendelezett volna másként, ha a m. kir. Kúria már az ő életében mondta volna ki felperest az ő törvényes leszármazójának. Nem sértett tehát a fellebbezési bíróság anyagi jogot azzal, hogy az örökhagyó végrendeletét téves föltevés alapján nem érvénytelenítette, hanem a végrendeletet érvényesnek ismerve el, kimondotta, hogy felperes csak kötelesrészt követelhet. (K. I. 6321/1927.)

220. Megállapítási kereset örökösödési igény tárgyában. Örökösödési igény érvényesítésére irányuló kereset tekintetében, ha az csak megállapítást céloz is, a Kúria már ismételten kimondotta, hogy az ily per a Pp 130 §-ában szabályozott megállapítási kereset fogalma alá nem vonható, a Pp. 130. §-a alá eső megállapítási kereset előfeltételeinek hiánya miatt, tehát abból az okból sem utasítható el, hogy a felperes már teljesítést kérhetett volna. (K. I. 6111/1927.)

221. Válás egyesség vagyoni rendelkezéseinek érvénytelensége. Kétségtelen, hogy az okirat arra a célra készült, hogy a felek közt a házasság felbontását a hűtlen elhagyásnak, mint e célra beállított bontóoknak a felhasználásával lehetővé tegye s en-

nek a célnak a biztosítására történt, a fent ismertetett kikötés terhe mellett, a nőtartás szerződési megállapítása is.

Az ügylet tehát úgy céljában, mint különösen annak előbb ismertetett pontjaiban a jó erkölcsökbe ütközik.

A házaselek a házasság megszűnésének esetére a vagyoni jogi viszonyaikat szerződésben is érvényesen rendezhetik ugyan, mégis a jelen esetben a fellebbezési bíróság nem sértett jogszabályt azzal, hogy az A) alatti az ideiglenes nőtartásra vonatkozólag jogi hatállyal bírónak el nem fogadta, mert célkitűzésében és leglényegesebb pontjaiban a jóerkölcsökbe ütköző jogügylet eme minősége annak egészére kihat és a szoros összefüggésnél fogva annak egyes magábanvéve jóerkölcsbe nem ütköző pontjai is a többinek jogi sorsában osztoznak. (Győri Tábla, III. 1774/1927.)

222. Kötelesrész örökbefogadással nem csökkenthető. Jogszabályaink szerint a kötelesrésze jogosított leszármazó köteles része örökbefogadás által nem sérthető s ennél fogva az örökbefogadott gyermek a korábban született törvényes gyermeket illető kötelesrész arányának meghatározásánál számításba nem vehető, jóllehet egyébként az örökbefogadott gyermek öröklési joga a törvényes gyermekével egyenlő. (K. I. 6321/1927.)

223. Örökbefogadási szerződés hatálytalanítása. A m. kir. Kúriának a Polgárjogi Határozatok Tárába 422 szám alatt felvett ítélete szerint az örökbefogadási szerződést csak oly okból lehet hatálytalanítani, amely az örökségből való kitagadásra is elegendő.

Az alperesnek az a ténye, hogy férjével együtt az örökbefogadtatása után rövid időre ismétlődően a felperesek ellen durva becsületsértő kifejezéseket használt, vérontással, agyonütéssel fenyegette, sőt felperest mérgezéssel, így tehát büntény elkövetésével is gyanúsította, az örökbefogadott alperesekkel szemben, az örökségből való kitagadásra elegendő okot ad. (K. III. 662/1927.)

224. Végrendeleti záradék. A végrendelet záradékában a végrendeleti tanúk igazolják, hogy a végrendelet előző szövege az örökhagyónak saját maga által előszóval ismételten kifejezett végintézkedéseit foglalja magában; a záradékból kitűnik tehát, hogy az örökhagyó kijelentette, az okirat az ő végrendeletét tartalmazza. (K. I. 2333/1926.)

225. Ügyvéd ingatlan közvetítése. Az 1920. XXXVI. t. c. 97. §. 3. pontja szerint kihágást követ el az, aki ingatlanok for-

galmanak közvetítésével s ingatlanok adás-vételével az Országos Földbirtokrendező Biróság engedélye nélkül üzletszerűen foglalkozik.

A közönséges felfogás szerint a közvetítés üzletszerűségének alkateleme az ellenszolgáltatás (díjazás) kikötésén felül az is, hogy az illető a közvetítést hivatásszerűen több ízben gyakorolja.

Fogalmilag ki van zárva tehát az üzletszerűség akkor, ha valaki a közvetítést ellenszolgáltatás kikötése mellett ugyan, de nem hivatásszerűen, nem is többször, hanem csupán egy ízben alkalmasszerűen vállalja.

Mivel pedig a tényállás szerint az alperes nem is állította, hogy a felperes a szóban forgó eseten kívül máskor is vállalt volna hasonló közvetítést, — a felebbezési bíróság nem sértett jogszabályt azzal, hogy a felperes eljárását az 1920: XXXVI. t. c. 97. §. 3. pontja alá eső kihágásnak nem minősítette s a keresetet ez alapon elutasíthatónak nem találta.

Helyes a felebbezési bíróságnak az a jogi álláspontja is, hogy a felperes részéről a jelen esetben az 1874: XXXIV. t. c. 10. §-ában meghatározott tilalom sem forog fenn, mert az alkalmi közvetítés nem tekinthető az ügyvédi hivatással és állása tekintélyével össze nem férőnek. (K. VII. 3374/1927).

226. Hitelezők kijátszása. A birói gyakorlatban állandóan követett jogszabálynál fogva vélelem szól a mellett, hogy az alperes akkor, mikor a felesége részére ideiglenes nőtartásdíj fizetésében marasztalt, testvére a vagyonát reá átruházta, mint testvér a követelés fennállásáról s az átruházó testvér kijátszási szándékáról, — mely a kielégítési alapnak a felperes követelése előtti elvonásában jelentkezik, — tudomással birt;

az olyan átruházási ügylet pedig, melynek mindkét fél részéről az a célja és eredménye is az, hogy az átruházó hitelezője elől a kielégítési alap elvonassék, — a hitelezővel szemben joghatállyal még abban az esetben sem bír, ha az, kire a vagyon átruháztatott, azért ellenértéket is adott, azonban az az ellenérték nem a hitelező kielégítésére fordított.

Az átruházás visszterhes voltára s az ellenérték adására vonatkozólag az alperes részéről alkalmazni kívánt bizonyításnak, — mint nem lényeges körülményre vonatkozólag mellőzése tehát alaki jogszabálysértésre nem is vezethetett. (K. III. 2185/1927.)

227. Házastársi ajándék visszakövetelése. A keresetlevélhez becsatolva levő közjegyzői okirat címzése „házassági

szereződés“ és tartalma szerint a peresfelek mint jegyesek, házasságra lépés esetére teljes vagyonközösséget létesítettek.

Ezenfelül az okirat halálesetre szóló rendelkezést is tartalmaz, amely szerint a szerződő felek egymást kölcsönösen végrendeleti örökösöknek nevezték és a leszármazókat a köteles részre szorították.

Való, hogy a szerződés szerint a felperes az ott megjelölt ingatlanainak $\frac{1}{2}$ részét a „teljes vagyonközösség“ folyamán az alperesre ruházta, azonban a vagyonközösségi szerződés céljánál fogva külön szerződési faj (sui generis) lévén, ez kizárja, hogy a vagyonközösségi szerződés tartalmából egy rész kiszakíttassék és a H. T. 89. §-a alá eső ajándékozasként bíraltassék el; de az adott esetben ez azért sem lehetséges, mert a perbeli adatok szerint az alperes elő is adta, hogy a saját különvagyonát szintén bevitte a vagyonközösségbe és a házasság fennállása alatt szerzett ingatlanok is a peres felek javára lettek bekebelezve.

Ezen felül a felperes keresetleveléből kitetszően még ingó vagyonra vonatkozó közösség is jelentkezik.

Mindezekből okszerűen következik, hogy a felebbezési bíróság a „teljes vagyonközösséget“ létesítő házassági szerződésre vonatkozó s a birói gyakorlat által kifejlesztett jogszabályokat sértette meg akkor, amidőn a házassági vagyoni viszonyokra vonatkozó egységes kérelem hiányában a felperesi kérelmet érdemi vizsgálat alá véve, a szerződési részt önálló ajándékozás jogcímén bírálta el és a H. T. 89. §-a alapján, kizárólag a vagyonátruházásra vonatkozó részében, hatálytalannak nyilvánította. (K. III. 1313/1927).

228. Különvagyon megtérítése. A házasság alatt szerzett ingatlan abban az esetben is közszerzemény, ha azt kizárólag az egyik házastárs tulajdonául jegyezték be. Az ily ingatlan tehát a házasság megszűntekor a házastársakat, illetve azok örököseit természetben fele-fele arányban illeti.

Az, hogy a szerzésre a házastársak egyikének különvagyonát fordították, a szerzett ingatlan jogi megítélésén nem változtat s a különvagyon felhasználásának a következménye csak az, hogy annak felhasználásakor volt értékét a közszerzeményből meg kell téríteni.

Ez egyébként áll a házastársaknak arra a hiányzó különvagyonára is, amelyet kimutathatóan nem fordítottak szerzésre, ha csak nem állapítható meg, hogy az elpusztult vagy a házastárs

vagyonából ingyenes jogügylet folytán, avagy tékozlás folytán került ki. (K. I. 2879/1926).

229. Közszerzemény különélő házastárs szerzeményénél: Az alperesnek több éven keresztül pusztán vagyonszerzés céljából, kölcsönösen elhatározott amerikai tartózkodása sem a házastársak együttélését, sem azok szerzeményi közösségét még meg nem szüntette ugyan, következésképp felperes nemcsak az alperessel netán együttesen folytatott, hanem az alperesnek elkülönített tevékenységéből eredő vagyonszaporulatra is jogosan támaszthatna közszerzeményi igényt abban az esetben, ha az alperes tartós távolléte dacára fennállónak tekintendő házassági életközösséget egyoldalulag és vétkezen meg nem szakította.

A felperes azonban azzal a magatartásával, amely szerint az alperes távollétében idegen férfival közös háztartásra lépett, a távollét folytán csak szünetelő házassági együttélést egyoldalulag önkényesen felbontotta és ezzel önmaga szüntette meg azt az állapotot, amelyen a közszerzemény jogi súlypontja nyugszik.

Mert amint a házasság jogintézménye a házastársak között etikai és phisikai szempontból a törvény által is védett életközösségekben találja erkölcsi tartalmát, úgy másrészt a házassági kapcsolat gazdaságilag is csak a felek együttélésének bensősége és kölcsönhatása mellett eredményezhet mind a két fél érdekének egyaránt megfelelő közösséget, — amiből önként következik, hogy a felperes a megszüntetett házassági együttélés után, tehát a különélés alatt alperes által Amerikában szerzett vagyonban közszerzeményi részesedésre jogszerűen igényt nem támaszthat.

Miután ezek szerint a házastársak közszerzőknek csak a házassági együttélés alatt szerzett vagyonra nézve tekinthetők, — felperes az alperesnek Amerikában a különélés alatt gyűjtött készpénzvagyonára közszerzeményi jogot annak az állításának valósága esetén sem érvényesíthetne, amely szerint alperes a felperes vétkezes cselekményét Amerikából történt visszaérkezése után megbocsátotta, mert a különvagyon ebbeli jogi minőségét nem veszi el annak folytán, hogy alperes a házassági életközösséget a felperessel utóbb visszaállította és vele rövid ideig még közös háztartásban élt. (K. III. 1563/1927).

230. Közszerzemény kiadása természetben. Az állandó bírói gyakorlat által követett jogszabály, hogy abban az esetben, ha a házasság alatt szerzett ingatlan természetben megvan, akkor

a házastárs követelheti, hogy közszerzeményi igénye az ingatlan felerészében elégíttessék ki. A házastárs tehát nem kötelezhető arra, hogy a természetben meglévő közszerzeményi ingatlan felére vonatkozó igénye az elhalt házastársának egyéb vagyonából elégíttessék ki. (K. I. 2416/1926. Pap, 1927. X. 14).

231. Közszerzemény, közös adósság, gyógyítási és temetési költség. A házasság alatt visszerthes ügylet folytán keletkezett tartozás a házastársak közös adóssága, amelynek a házasság megszűntekor fennállott része tehát a házastársakat, illetve, örököseket fele-fele arányban terheli s amennyiben azt a házasság megszűnte után az egyik házastárs kifizette, követelheti a másik házastársától, illetve annak örököseitől a kifizetett közös tartozás felerészének a megtérítését, — nincs helye azonban annak, hogy a közös adósságnak az egyik házastársat terhelő része arányában és annak ellenében a házastárs természetben kijáró közszerzeményi jutaléka apasztassék.

Az elhalt házastárs gyógykezelésének költsége, minthogy az még a házasság alatt merült fel, szintén a házastársak közös tartozása, amire, ha a házasság megszűntekor még fennáll, szintén az előbb kifejtettek állanak.

Ellenben az elhalt házastárs temetésének költsége hagyaték teher, amely kizárólag az elhaltak hagyatékát terheli ugyan és mint ilyennek megtérítését a túlélő házastárs, ha a temetési költséget ő viselte, az elhalt házastárs hagyatékából — természetesen ennek közszerzeményi jutalékából is — követelheti, de ez a hagyatéki teher annak a megállapításánál, hogy a házastársak vagyonában mi és mennyi a közszerzemény s annak mik a terhei nincs befolyással. (K. I. 2879/1926).

232. Özvegyi jog. A bírói gyakorlat értelmében az özvegy a vitássá vált özvegyi jog rendezéséig a hagyaték birtokában maradhat.

Minthogy pedig az özvegyi jog csak jelen ítélettel rendezett jogerősen, az özvegy a hagyatéki ingatlanokat, a mai napig jogosan tartotta birtokában.

Ebből folyóan tőle a mai napig elvont haszon nem követelhető.

A mai naptól kezdve azonban birtoklása nem jogszerű, minél fogva a mai naptól kezdve a birtokbaadásig elvont hasznot köteles fizetni. (K. I. 3617/1926.)

233. Végrendeleti záradék. Igaz ugyan, hogy a végrendeletre vezetett záradék nem emeli ki a tanuknak együttes jelenlétét, hanem csak azt tartalmazza, hogy a végrendelező a végrendeletet a tanuk jelenlétében magáénak ismerte el, azt előszóval elmondta és felolvasás után sajátkezüleg aláírta, emiatt azonban a végrendelet nem érvénytelen, mert az 1876: XVI. t.-c. az alaki kellékek megtartásának a törvény által használt szavakkal való tanúsítását nem kívánja meg, a mindennapi életben pedig a tanuk által közösen aláírt annak a nyilatkozatnak, hogy a végrendelező a végrendeletet jelenlétükben mondta el és írta alá felolvasás után, az az értelme, hogy az valamennyi tanunak jelenlétében, vagyis együttes jelenlétükben történt.

Nem érinti a végrendelet érvényességét az a körülmény sem, hogy az évek múlva kihallgatott végrendeleti tanuk a végrendelezés lefolyását nem egyforma részletességgel adják elő, mert a fellebbezési bíróság a végrendelezés alaki kellékeinek megtartását szabad mérlegelési jogánál fogva egymást mindenben nem fedő tanuvallomások alapján is megállapíthatta. (K. I. 7537/1926.)

234. Ingatlanátruházás alakszerűsége családi és örökjogi igények rendezésénél. Téves a fellebbezési bíróságnak az az álláspontja, mintha ingatlanok családi viszonyból eredő vagyon, vagy örökségi igények rendezése fejében történő átruházásához illetőleg elidegenítéséhez addig nem tulajdonos vagy tulajdonostárs részére (nem pedig csupán osztatlan közösségben levő tulajdonostársak eszményi hányadrészei helyett természetben kijelölt ingatlanok vagy kihasított ingatlanrészek kizárólagos tulajdonba bocsátásához) az átruházó (elidegenítő) jogügyletnek okiratbafoglalása nem volna szükséges. Téves nevezetesen ez az álláspont azért,

mert a 4420/1918. M. E. sz. rendelet 1. §-ának első bekezdésében foglalt, egész általánosságban hangzó szabály az ingatlant elidegenítő jogügyletek között semmi irányban semmiféle különböztetést nem tesz

és e §. harmadik bekezdésében foglalt kivételek is, — még pedig azok is csak e rendelet életbelépte előtt létrejött jogügyletek tekintetében, — egészen más alapokon, nem pedig azon az alapon engedtek, hogy az ingatlan átruházása, azaz elidegenítése családi viszonyból eredő vagy öröklési igény rendezése céljából eszközöltetik ;

az alperes által az állítólagos átruházásra vonatkozóan becsatolt okirat pedig a 4420/1918. M. E. sz. rendelet kellékeinek nem felel meg, mert arra az állítólagos átruházónak a nevét nem az állítólagos átruházó felperes, hanem, — magának az alperesnek állítása szerint, — állítólag felperesnek a megbízásából ugyan, — de mégis csak maga az alperes, — az állítólagos szerzőfél írta alá. (K. V. 6373/1927.)

235. Közszerzemény átruházása a házastársra közjegyzői okirat nélkül. Az 1886; VII. t.-c. 22. §-a pontjában foglalt rendelkezés szerint a jogügylet érvényességéhez közjegyzői okirat kívántatik azoknál a megállapodásoknál, amelyek a házastársak közötti vagyoni viszonyokat szabályozzák és a birói gyakorlat értelmében a megállapodás érvényességéhez annak közjegyzői okiratba foglalását csak akkor nem kívánja, ha a házastársak a házassági életközösség megszüntetése alkalmával a közszerzeményi vagyont tényleg meg is osztják, vagy a közszerzeményi vagyonban a közösséget ténylegesen megszüntetik, vagyis a közszerzeményi vagyont tényleges birtokba vétele is egyidejűleg megtörténik és ez külsőleg is megnyilvánul, a jelen esetben azonban, amikor az alperes és neje a vételi szerződés megkötése után házasegyüttélésben maradtak, az ingatlanokat közösen használták egészen az alperes nejének az elhalálkozásáig s így az alperes részéről a kizárólagos birtoklás külsőleg miben sem nyilvánult meg, kétségtelen, hogy ily viszonyok mellett a házasegyüttélésben levő házastársak között a közszerzeményre vonatkozó megállapodás a fent hivatkozott törvényes rendelkezés értelmében csak közjegyzői okiratba foglalás mellett volna érvényes. (B. T. XI. 15294/1925.)

236. Tulajdonközösség árverési megszüntetése. A m. kir. Kúria gyakorlata szerint az ingatlanokra általában, de különösen a beltelekre nézve fennálló tulajdonközösségnek birói árverés útján való megszüntetésére — a közismert súlyos gazdasági viszonyokra és az általános pénzsűkére tekintettel — az idő jelenleg sem alkalmas ugyan,

amikor azonban a közös tulajdont képező belsőségekre nézve olyan körülmények forognak fenn, hogy az illető vagyontárgy a tulajdonos társak egy részének magatartása, avagy egyéb egyoldalú jogellenes ténykedései folytán pusztulásnak van kitéve, ilyen esetben kivételesen helye lehet annak, hogy a tulajdonos társak nagyobb károsodásnak megelőzése céljából a szóban forgó belsőségekre

ségre nézve fennálló tulajdonközösség birói árverés útján megszüntetessék. (K. V. 6755|1927.)

237. Tulajdonközösség árverési megszüntetése. Amidőn a tulajdonközösségnek birói árverés útján való elrendelése peres eljárás útján szorgalmaztatik, az ily tárgyú pert az összes telekkönyvi tulajdonostársak ellen kell megindítani, — ami azonban ebben a perben meg nem történt, mert a hagyatékadó végzéssel igazolt örökösök tulajdonostársakként a telekkönyvi betétbe be nem jutottak.

A végrendelet hátrahagyásával elhalt tulajdonostárs örökhagyó végrendeletét a hagyatékra igényt tartó nem végrendeleti örökösök perrel támadták meg, amely per még folyamatban van, amelynek eredménye szerint fog eldőlni, hogy kik és milyen arányban jutnak be annak idején a telekkönyvi jutalékára nézve tulajdonostársak gyanánt, ehhez képest ez idő szerint bizonytalan, hogy az alperesek az örökhagyó jutalékára nézve telekkönyvi tulajdonostársak lesznek-e és milyen arányban?

Mindezekre tekintettel kétségtelenül megállapítható, hogy a jelen tulajdonközösség megszüntetésére irányuló perben az összes telekkönyvi tulajdonosok (érdekeltek) perben nem állván, ennek hiányában a tulajdonközösség megszüntetésének kérdését érdemben elbírálni ebben a perben nem lehet. (K. V. 6755|1927.)

238. A kedvezményezett elhalálozása megnyílás előtt. A végrendelettel kedvezményezettnek az öröklés megnyílta előtt való elhalálozása esetében az annak javára tett végrendeleti intézkedés rendszerint hatályát veszti, ha azonban a kedvezményezett a végrendelezővel törvényes öröklési kapcsolatban volt és utána leszarmazó maradt, az vélelmezendő, hogy az örökhagyó az illető végrendeleti juttatást az elhalt végrendeleti kedvezményezett leszarmazójának is szánta. (K. P. I. 7185/1925.)

239. Igazgatótanító honoratior. A felperes igazgatótanítói foglalkozásánál fogva a honoratiorok közé tartozik s így a házasság tartama alatt szerzett vagyon tekintetében főszerzőnek tekintendő, akit a szerzett vagyon felett a kizárólagos rendelkezési jog is megillet. Eme rendelkezési jognál fogva tehát a férj harmadikkal szemben keresettel fellépni feltétlenül jogosult, nyilvánvaló tehát hogy ő a feleségével való házasság alatti szerzemény visszafizetése tekintetében keresettel még abban az esetben is felléphet, ha a köve-

telt összeg nem képezte egészen az ő tulajdonát. (Kúria P. III. 5872/1926.)

240. Osztályegység egységes jogügylet. A nem vitás perbeli adatok szerint az 1919. évi február 20-án írásban foglalt és aláírt „osztályegység“ a kiskorú G. és P. érdekében való jóváhagyás céljából az 1919. február 20-án keltezett kérvény mellett B. vármegye árvaszékéhez, az érkeztető jelzése szerint, 1921. szept. 22-én érkezett, azonban az árvaszék a megfelelő előzetes eljárás eredményében az 1922. jún. 6. 6547|1922. sz. véghatározattal azt jóvá nem hagyta.

A jóvá nem hagyott H) és Y) alatti osztályegység az abban érdekeltekre nézve egységes jogügylet lévén, az a kiskorúak érdekében nélkülözhetetlen gyámhatósági jóváhagyás megtagadása folytán nemcsak a kiskorúakra nézve érvénytelen, hanem az ügylet egységességének következtében a többi szerződő felekre s így a felperesre nézve is érvénytelenné vált.

A felperes az árvaszéki jóváhagyást megtagadó 6547|1922. számú határozatról a határozat kézbesítése útján, 1922. jún. 18-án nyert értesülést, azonban az árvaszékhez 1922. június 6-án beadott kérvényében már kijelentette, hogy az osztályegységtől visszalépni kíván.

Az 1919. febr. hó 20-án létrejött a H) és Y) alatti osztályegység érvénytelensége az árvaszéki jóváhagyás megtagadása következtében szükségszerűen következvén be és mert az alperesek ez érvénytelenséget a felperessel szemben ennek határozott kijelentése dacára el nem ismerték, a fellebbezési bíróság anyagi jogszabálysértéssel utasította el a felperest a jelzett osztályegység érvénytelenítése iránt az 1922. november hó 11-én indított keresetével. (Kúria P. III. 5753|1926.)

241. Kötbér mérséklése. A kötbér nagysága, még ha annak mérsékléséről a szerződő felek le is mondtak, kérelemre mérsékelhető oly módon, hogy az a szerződésszegéssel okozott anyagi hátránnyal feltűnő aránytalanságban ne legyen. (K. P. V. 2125|1927.)

242. Jászkun asszony öröklése. Annak megállapításánál, hogy a nőnek van-e közszerzeményi igénye, a férjnek a házasságkötés idején fennálló személyi állapota, — a hitvestársi öröklési igény elbírálásánál pedig a férjnek az elhalálozaskor volt községi illetősége irányadó.

Az alperes közszerzeményi és az örökhagyó után való örök-

lési igényének eldöntésénél a jászkon statutumokban foglalt jogszabályok és az azokhoz fűződő birói gyakorlat irányadók.

E jogszabályok értelmében a jászkon nőt, ha maradék van, — értvén a maradék alatt az oldalági rokont is, — a férje hagyatékához tartozó ingatlanokból hitvestársi öröklés címén tulajdonul semmi sem illeti.

Az alperes tehát az örökhagyó hagyatékaként felvett ingatlanokra — tekintet nélkül arra, hogy a közkereső volt-e vagy sem, — öröklés címén tulajdonul igényt nem támaszthat.

A jászkon statutumok értelmében a közkereső nőt azonban az ingatlanokba befektetett abból a pénzüsszezből, amelyre nézve közkereső volt, egy örökrész illeti meg.

Az a körülmény hogy az alperes a most megjelölt ingatlanok fele részét már megkapta tulajdonul, nem akadályozhatja meg a befektetett pénzüsszegre vonatkozó öröklési jogának érvényesítését, mert mint közkereső nőt megillette az alperest az ingatlanok feléhez való tulajdonjog közszerzemény címén — és ettől függetlenül megilleti a férj jutalékába befektetett pénzüsszegre a törvényes öröklési jog.

Azokat az ingókat illetően, melyekre az alperes közkeresőnek nem tekinthető, a jászkon statutumok értelmében az alperest csak egy örökrész illeti.

Az alperes örökrészének meghatározásánál azonban csak azoknak a törzseknek száma jöhet figyelembe, mely törzsek után az örökhagyó hagyatékában törvényes öröklésre hivatott lemenők maradtak.

E szerint csak az apai két nagyszülő jöhet számításba az örökrészek meghatározásánál; minélfogva az alperest illető örökrész a hagyatéki ingók egyharmad részének felel meg. (K. I. 3505|1926.)

243. Közös kölcsönös végrendelet. A közös végrendeletben a mindkét házastárs által megnevezett örökös vagy hagyományos javára tett kölcsönös és egymással összefüggő rendelkezés az egyik házastárs halála után a túlélő házastárs által a végrendeletben foglalt külön kikötés nélkül vissza nem vonható. (K. P. I. 3358|1927).

244. Szerződéses és késedelmi kamat. Az 1923. évi XXXIX. t. c. csakis a késedelmi kamatokat illetően változtatta meg a kamatokra vonatkozó addigi törvényeket, a szerződésben kikötött kamatokra azonban az előbbi törvények intézkedései maradtak

mérvadók. Minthogy pedig az 1877. évi VIII. t. c. 4 §-a szerint a biró nyolc százaléknál magasabb kamatot nem állapíthat meg, ennélfogva a felebbezési bíróság jogszabályt sértett akkor, amikor a tőke után 1924. évi október hó 19. napjától a kereset beadásáig járó időre 8 százaléknál magasabb kamatot ítelt meg. (K. P. V. 5716|1926. 1927 szeptember 1-én).

245. Okirati kellék ingatlan adás-vételnél. 4420|1918. M. E. számú rendelet alkalmazásában kifejlődött birói gyakorlat követi azt az általános magánjogi szabályt, hogy amennyiben a jogügylet érvényességéhez annak okiratba foglalása szükséges, akkor úgy az elidegenítési, vagyis átruházási, mint az elfogadási nyilatkozatot írásba kell foglalni; a jogügylet pedig okiratba foglaltnak csak akkor tekinthető, ha a megfelelő és kölcsönös jognyilatkozatot magában foglaló okiratot a szerződő felek, tehát úgy az átadó, mint az átvevő fél, aláírják, vagyis az okirat érvényességéhez szükséges, hogy azt mind a két szerződő fél aláírja. (K. P. V. 5527|1926).

246. Viszonosság Magyarország és Cseh-Szlovákia közöttkielőjegyzéstekintetében. A magyar kir. igazságügyminiszteriumnak 1927 július 2-án 31047|1927. I. M. VII. szám alatt kelt értesítése szerint: „Magyarország és a Cseh-Szlovák köztársaság között nem áll fenn viszonosság arra nézve, hogy az egyik államban vezetett kereskedelmi könyvekből kiállított és hitelesített könyvki vonatok alapján a másik államban a zálogjog előjegyzése az abban az államban fekvő ingatlanokra engedélyeztessék“. (K. Pk. V. 1950|1927. sz.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Cz. A Közjegyzőhelyettesek Országos Egyesületének elnöke Velsz Elemér dr., címe: Budapest Vörösmarthy-tér 2. (Hedry Aladár dr. kir. közjegyző irodája).

Az Egyesület — úgy tudjuk — tavasszal tartja rendes évi közgyűlését; ha előbb nem, ez alkalommal bizonyára foglalkoznak a helyettesek az őket újabban ért sérelmekkel.

—y. A közjegyzői biztosíték eltörlése (lásd 1928: II. t. c.)

— miután erre vonatkozólag a törvény különös rendelkezést nem tartalmaz — az általános szabályok szerint az Országos Törvénytárban való közzétételt követő 15. nappal — tehát 1928. január 16-val életbelépett.

Következésképen a most kinevezett közjegyzőknek már nem kell biztosítékot adniok.

Ö. Úgy értesültünk, hogy a budapesti kamara március 25-én tartja ez évi közgyűlését. Valószínűleg ugyanezen a napon lesz az Országos Egyesület közgyűlése is.

Az ez évi vándorgyűlés — a több helyen megnyilvánult kívánságok szerint — *valószínűleg Szegeden lesz, és pedig* — mint rendesen — *a pünkösdi ünnepeken.*

—**i.** Köszönjük a szives elismerő szavakat, melyek — megvalljuk — jól estek. Hiszen ez az egyetlen jutalom (s távol áll tőlünk mást kívánni is) szerény munkálkodásunkért.

Annál inkább jól esik ez, mert bizony nem egyszer — szinte beteges érzékenykedésből, vagy valami csodálatos logikájú téves következtetésekből kifolyólag elég éles és — mások egybehangzó megállapítása szerint is — teljesen igazságtalan támadásban volt részünk.

Az igazságtalanság mindig fáj és elkedvetlenít. S végre is szerény tevékenységünk arra még sem jogosít fel senkit, hogy most már okkal, ok nélkül nekünk — „alaposan megmondhassa a magáét“. Ezt illő tisztelettel egyszer s mindenkorra visszautasítjuk s ha ismétlődnének — minden egyébtől eltekintve — szerény tevékenységünket kénytelenek leszünk abbahagyni.

—**ly.** Feladataink közé sorozzuk regisztrálni a Kar életében előforduló eseményeket, mozgalmakat. Ha ilyeneket, vagy általában egyes cikkeket közlünk, a közzététel maga természetesen nem jelenti azt, hogy azzal mi is mindenben egyetértünk. Nagy hiba lenne, hallgatással mellőzni valamit csak azért, mert a mi szerény véleményünkkel nem congruens.

Tessék a felvetett gondolatra sine ira et studio reflektálni, hiszen így indul meg egy egészséges, termékeny vita.

Egyébként megjegyezzük, hogy ebben a kérdésben több helyről helyeslő véleményt is hallottunk.

9. Gyakorlott **közjegyzőhelyettes**, aki a kiskunfélegyházai második közjegyzői állásban közel másfél évig hivatalból kirendelve működött, — ezen állás megszüntetése folytán további helyettesi alkalmaztatást keres. Rámer Elek dr. Kiskunfélegyháza.

10. Római katolikus, nős kir. **közjegyzőhelyettes** 8 évi gyakorlattal és német nyelvjogosítvánnyal helyettesi állást keres.

11. Gyakorlott, fiatal keresztény **közjegyzőhelyettes** lehetőleg erdős-dombos vidéken, vagy nagyobb városban április vagy május havi belépésre helyettesi állást keres. Debreczeny Dezső dr. Kisvárdra.

12. 40 éves kir. **közjegyzőhelyettes** azonnali belépésre helyettesi alkalmaztatást keres. Benyovszky János dr. Budapest, IV., Vörösmarthy-tér 2. (III. em. 29.)

13. Doctor iuris 2 évi ügyvédjelölti gyakorlattal Budapesten vagy nagyobb vidéki városban **közjegyzőjelölti** alkalmaztatást keres.

14. Volt telekkönyvvezető s önálló betétszerkesztő, 38 éves, családos, római kath., ki 14 évi telekkönyvi praxissal — s a közjegyzői irodai teendőiben és hagyatéki ügyek előkészítésében teljes jártassággal bír, **közjegyző segédi** állást keres.

15. Idősebb, 18 évi gyakorlattal bírő s 15 évig egy helyben működött kitünő bizonyítványokkal rendelkező vidéki **közjegyző-segéd**, aki úgy a telekkönyvi, mint a hagyatéki ügyek minden ágában teljes jártassággal bírő önálló munkaerő, megfelelő állandó alkalmaztatást keres.

16. Telekkönyvi ügyekben teljesen jártas, szép írásu, nőtlen **írnok** esetleg jelölt vidéki közjegyzői irodába sürgősen **kerestetik.**

Ezenkívül is számos állást kereső helyettes, jelölt, segéd írnok és géprókiasszony nyilvántartásban.

Felkérjük az alkalmazottat és alkalmaztatandókat keresőket, hogy amennyiben közvetítésünk nélkül jár, szíveskedjenek az eredményt velünk közölni, nehogy régen betöltött állások és emelkedett állástkeresők nyilvántartása felesleges munkával járjon s levelezést okozzon.